

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Handwritten: Kvarnblomman E. 214

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 12.

Stockholm den 21 Mars 1912.

5:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{2}$ år .. kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år .. kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$.. " 3: 50 $\frac{3}{4}$.. " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. — Sthlm 1912, F. Englunds Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	--	--	--

Staten och kvinnans arbete inom landthushållningen.

För hvar och en som följer med utvecklingen af de frågor, som röra kvinnans arbete i landthushållen och särskildt i småbrukarehemmen, är det glädjande att se, att intresset för dessa områden är i stigande. Ett starkt bevis härför är det sätt, hvarpå årets statsverksproposition sysselsätter sig med dessa frågor. Så skrives t. ex.: "Vid det medelstora och mindre jordbruket är det i kanske högre grad än på något annat verksamhetsområde mannens och hustruns gemensamma arbete, som skapar det egna hemmet och tryggar dess ekonomiska bärkraft. I sträfvandena att öka detta jordbruks afkastningsförmåga och föra detsamma framåt måste sålunda uppmärksamheten vara riktad på att höja och stärka bådas yrkesskicklighet och göra dem båda vuxna de uppgifter, som åligga dem. Vid vissa jordbruk är det husdjurens skötsel och tillgodogörandet af ladugårdens produkter, som till väsentlig del faller på husmoderns lott; vid andra har hon att vårda trädgården och göra densamma till en god inkomstkälla, öfverallt är det hon, som skall leda hemmets inre ekonomi och med de enkla medel, som i regel stå henne till buds, sprida trefnad inom detsamma. Hvarje dylikt hem äger fördelen att från egen gård kunna hämta största delen af hvad familjen behöfver för sitt uppehälle; men för att denna fördel på bä-

sta sätt skall kunna utnyttjas, kräfvess ofta grundligare insikter såväl i födoämnenas tillredning som i tillvaratagandet på det mest ekonomiska sätt af hvad jorden producerar. Därtill kommer än vidare, att kvinnans blick behöfver skärfas för betydelsen af en god hälso- och barnavård, i samband hvarmed kunskap måste bibringas henne om huru en förbättring skall på lämpligaste sätt äga rum i de mindre tillfredsställande förhållanden, som i detta hänseende mångenstädes ännu råda å landsbygden."

De senare årens utveckling på landthushållsområdet har i de flesta fall gått i anslutning till det kommittébetänkande som afgafs år 1908 angående ändamålsenligt anordnande af den lägre landbruksundervisningen.

Kommittébetänkandet föreslog att vid s. k. s m å b r u k a r e k u r s e r skulle minst en dag afses för kvinnliga deltagare, därvid främst skulle upptagas sådana ärenden, som tillhöra kvinnans arbetsfält. I detta fall komma numera ibland kvinnliga föreläsare till användning vid den s. k. "kvinnornas dag".

Ett ytterligare förslag gällde ordnande af h u s m o r s k u r s e r såsom bidrag till höjandet af jordbruket. Sådana kurser gifvas numera på många ställen i vårt land. Gifva och ogifva kvinnor, äldre och yngre, mer eller min-

dre kunniga eller okunniga komma de för att lära. Äfven om kurserna äro korta, alltför korta oftast, nås dock det målet, att dessa husmödrar, som i de flesta fall förut ha vana och erfarenhet vid göromålen, få blicken öppnad för tidsbesparande arbetsmetoder, få lära en mera omväxlande, men därför ej mer dyrbar, matordning, få någon insikt i matvarornas näringsvärde m. m.

De numera inom flera län ordnade s. k. studiekurserna för kvinnor, d. v. s. att en grupp kvinnor under ledning af erfaren person reser till olika platser, där åtskilligt kan vara att lära i trädgårds- eller hönskötsel, mjölkhandtering, väfnad eller dylikt, höra äfven till den nutida utvecklingen. Numera användas ibland kvinnliga ledare, och den som en gång sett en sådan kurs — samvetsgrann och vetgirig, troget följa sin ledare — förstår betydelsen af att dessa kvinnor, hvilka kanske aldrig sett annan ordning än den som tillämpats i närmaste trakter, få insupa nya idéer, få lära att ställa högre fordringar på sig själfva och på sitt arbete.

Samtliga de förslag, som nu framhållits, ha vunnit understöd af riksdagen och bidraga säkerligen i sin mån till en förbättrad landthushållning, men för dem alla gäller, att de äro att betrakta mera såsom väckande än såsom egentliga lärokurser, och annat kunna de ej heller vara, då de främst äro afsedda för husmödrar, som redan hafva sina hem och hushåll att sköta och som därigenom hindras att deltaga i en mera skolmässigt ordnad undervisning.

Det är först nu, i år, som förslag framkommit till riksdagen om ordnande af landthushållsskolor (äfven om detta ingått i det förut omnämnda kommittéförslaget af år 1908), och därmed har ett viktigt steg tagits för att meddela landsbygdens kvinnliga ungdom sådana fackkunskaper, som äro erforderliga för ett rätt skötande af ett landthushåll. De föreslagna skolorna äro särskildt afsedda för den kvinnliga ungdomen, som där skall förvärfva den utbildning, som kräfvades för ett framgångsrikt arbete i småbrukets tjänst.

Anordnandet af dessa hushållsskolor skall enligt statsverkspropositionen ske i anslutning till kommittébetänkandets förslag. Vid skolorna ordnas kurser, hvilka pågå minst 12 veckor och omfatta öfning och undervisning i följande ämnen:

I. Praktisk undervisning (öfningar och demonstrationer):

- a) matlagning, bakning, tillvaratagande af slakt;
- b) konservering;
- c) tvätt och städning;
- d) mjölkhushållning;
- e) trädgårdsskötsel, fjäderfä och smådjurskötsel, svin och nötboskapsskötsel samt mjölkning, med demonstrationer i trädgård, höns- och svinhus, äfvensom praktiska öfningar, där så lämpligen kan ske.

II. Teoretisk undervisning (programmet upptager här de ämnen, som sammanhålla med den praktiska undervisningen, och därtill enkel bokföring och beräkning af hushållsutgifter, lämpade efter olika inkomstbelopp).

Hvad landthushållsskolornas ekonomi angår föreslås att för hvarje vid skolan hållen kurs (äfven om två eller flera gifvas under året) skall af statsmedel utgå ett belopp af högst 1,800 kronor, däraf 1,000 kronor skall anses såsom grundanslag, och under villkor att inom orten tillskjutes minst lika stort belopp, elevavgifterna inberäknade, som det hvarmed statsbidraget öfverstiger grundanslaget, 1,000 kronor. För hvarje kurs å tre månader skulle sålunda kunna påräknas 2,600 kr.

Till understöd för landthushållsskolor begäres af riksdagen ett förslagsanslag af 36,000 kronor.

Uti den utgiftsstat, som förslagsvis är uppgjord, är elevavgift upptagen till 30 kr. för tre månader. Anmärkas bör emellertid, att härtill kommer för eleven utgift för kost, i förslaget beräknadt till c:a 1 krona för dag, och då det beräknas att obemedlade eller mindre bemedlade icke själfva äga tillgångar att bekosta sitt uppehälle vid skolan eller kunna påräkna bidrag härtill från hemmet, föreslås att af statsmedel ett understöd skall kunna lämnas sådana elever med respektive 25 och 15 kronor för månad.

Det är med stor glädje man finner att landthushållsskolefrågan nu kommer inför riksdagen, och det är att hoppas, att den där skall vinna det mottagande denna för den svenska kvinnan viktiga fråga förtjänar.

Den kungliga propositionen upptager också frågan om anslag till Rimforsa och Brogård, de båda anstalter, som afse att utbilda lärarinnor särskildt för landthushållningens områden, och man ser huru dessa skolor, för hvilka idéen först framlades af Fredrika-Bremer-Förbundet 1906, nu redan utgöra fasta kuggar i det maskineri, som skall höja utvecklingen på respektive områden.

Styrelsen för Rimforsa skola, grundad 1907 — elevantal 29 —, hade hos k. m:t begärt, att det statsanslag, som skolan de senare åren åtnjutit, skulle höjas från 6,000 till 9,000 kronor och såsom motivering framhållit, att för denna skola gäller enligt villkoren för statsanslag att årsavgift för lärarinnelev icke får öfverstiga 600 kr., (undervisning, kost, logis, m. m.) ett villkor, som icke gäller för andra motsvarande skolor. Styrelsen framhöll i sin skrifvelse fördelen af att det funnes en skola, där elevavgift kunde hållas så låg. Statsverkspropositionen föreslår emellertid fortfarande ett anslag af 6,000 kronor.

För fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala för utbildning af lärarinnor i landthushållning å skolans landgård Brogård, — elevantal 14, grundad 1910 —, har af styrelsen begärts ett statsunderstöd af 4,000 kronor, hvilken begäran ingår i statsverkspropositionen.

Båda skolorna erhålla goda vitsord, och den stora betydelsen af deras verksamhet framhålls.

Gertrud Adelborg.

Prenumerera på DAGNY!

Också ett blad ur kvinnörelsens historia.

Steget är, som bekant, inte alltid så långt mellan det sublima och det löjliga. Man har en rätt stark förnimmelse af detta, när man i professor Johannes Paulsons nyutkomna essaysamling "Från antiken och från senare tider" läser en liten elegant skriven bit om "Cato och fruarna". Tragikens skugga och löjets skimmer falla ömsevis öfver den myndige konsuln och de omyndiga damerna. Och det är icke utan, att man önskar det den catonska vältaligheten och kvinnornas frihetskamp haft värdigare föremål än rätten för de senare att "i smycken bära mer än ett halft uns guld", "kläda sig i mångfärgadt tyg" och "färdas i tvåspänd vagn".

Den betydelsefulla frågans förhistoria är denna: När romerska staten efter de fruktansvärda nederlagen i början af det andra puniska kriget måste fordra offret af all enskild egendom, stiftades bl. a. en lag, som skulle hindra kvinnorna att utveckla någon lyx i klädedräkt och uppträdande. Men sedan kriget slutat och statens väl åter tryggats, vaknade oppositionen mot lagens drakoniska bestämmelser. Till att börja med underlät man helt enkelt att ställa sig dem till efterrättelse. Men då myndigheterna begynte visa sig obenägna att se genom fingrarna härmed, satte man sig till öppet motvärn och fordrade lagens upphäfvande. Frågan drogs inför folkförsamlingen. I saknad af medbestämmanderätt började damerna en våldsam agitation bland männen. I skaror drogo de genom gatorna, spärrade vägarna till forum och öfverfölo männen med böner om återfäendet af sina rättigheter. Och denna kvinnofråga blef för någon tid medelpunkten i Roms politiska lif. Höjdpunkten af kampen betecknar Catos uppträdande med hela tyngden af konsularisk värdighet och gammalromersk vältalighet mot kvinnornas fordringar. Lyxen i och för sig intresserar honom för tillfället mindre. Det hela är en maktfråga: skola männen ensamma vara herrar i hemmet och staten, som i alla tider förut, eller skall deras själfbestämningrätt gå dem ur händerna? I eggande ord vädjar han till de manliga maktkänslorna och hänvisar kvinnorna hvar och en till sin man och hans goda vilja att ta sig an saken eller ännu hellre till att ej blanda sig i offentliga angelägenheter. "Om eljes känsla för anständighet hade hållit er inom gränserna för hvad som är rätt, hade det i själfva verket varit mest passande, att ni icke ens i hemmen hade lagt er i hvilka lagar här antagas eller aflysas." Och han fortsätter: "våra förfäder stadgade, att kvinnan icke fick företaga sig något icke ens sådant, som blott rörde henne själf, annat än med en förmyndares uttryckliga gillande. Hon var helt och hållet i faders eller broders eller mans våld. Nu är det andra tider. Därest icke gudarna afvärja en sådan olycka, tyckas vi utan knot finna oss i att kvinnorna till och med gripa efter delaktighet i statsstyrelsen och deltaga i valmöten och folkriksdagar. — Hvad de åstunda är en obegränsad frihet eller — för att säga sanningen ohöjld

— en ohämmad tygellöshet. Segra de i denna strid, skola de få mod att våga sig på allt. Låtom oss gå igenom alla lagbestämmelser, som för kvinnornas skull antagits af våra förfäder, för att de genom dem skulle få bukt med deras tygellöshet och tvinga dem att vara männen underdåniga! I skolen då finna, att, änskönt dessa bestämmelser lägga band på dem, I hafven all möda att hålla dem i styr. Huru skall det då gå, om I tillåten dem plocka sönder dessa bestämmelser, den ena efter den andra, och, sedan de vridit detta vapen er ur händerna, till sist blifva likställda med männen? Tron I, att I skolen kunna härda ut med dem? Sannerligen, i samma ögonblick de blifva edra likar, äro de edra herrar."

Det är osäkert hvilken verkan detta praktfulla prof på konservativ vältalighet skulle haft, om inte två omständigheter inträffat. Först och främst gjorde en af folktribunerna sig till kvinnornas försvarare, erinrande om deras offervillighet i kritiska tider och vädjade till männens noblare känslor inför den svagare parten. För det andra satte kvinnorna själfva makt bakom ordet, anställde en formlig belägring af de hus, som beboddes af de två folktribunerna, på hvilkas votum utgången skulle bero, och aflägsnade sig icke förrän tribunerna gifvit med sig.

Honni soit qui mal y pense!

S. Sbd.

Riksdagen.

Den af hrr Larsson i Klagstorp m. fl. väckta motionen angående statsbidrag till inom kommun anställd barnmorskas aflöning behandlades sistlidna lördag af kamrarna. Statsutskottet hade afstyrkt motionen, hvaremot reservation anförts af hr Hellberg i Lycksele. Första kammaren biföll — efter en kort debatt, hvarunder hrr M. Hellberg och Wavrinsky beklagade utskottets snäva behandling af motionen, påpekande att den kommunala sparsamhet som härvidlag tillämpades vore af betänklig art — utskottets hemställan.

I Andra kammaren afgjordes frågan genom votering, sedan hrr Hellberg i Lycksele m. fl. försvarat motionen, hvilken äfven af kammaren bifölls med 103 röster mot 91, som afgåfvos för utskottets förslag. Som emellertid Första kammaren utan votering antagit utskottets hemställan, har frågan förfallit.

Den statistiska utredningen rörande kvinnans politiska rösträtt. Den så länge väntade statistiska utredningen angående kvinnorösträtten har i dagarna slutförts af öfverdirektör Widell, hvilken som bekant fått i uppdrag att utföra arbetet. Sistliden torsdag öfverlämnades den 130 trycksidor digra utredningen till regeringen. Vi äro ännu ej i tillfälle att mera ingående yttra oss om densamma, därmed få vi återkomma i ett följande nummer. Vi vilja emellertid uttrycka den förhoppningen, att den korta resumé af arbetet, som redan varit synlig i hufvudstadstidningarna, icke utgör en korrekt redogörelse för de slutsatser, som i utredningen framkommit. Så ohållbara synes desamma vara.

Stadsfullmäktigevalen i Stockholm.

Till tredje kretsens val af en kvinnlig stadsfullmäktig, syster Bertha Wellin, hvilket vi hade glädjen meddela i föregående veckas nummer, kunna vi nu ytterligare föga meddelande om framgångarna för de kvinnliga kandidaterna i fjärde och femte kretsarna.

I fjärde kretsen stod socialdemokraternas kvinnliga representant inom stadsfullmäktige, fröken Gertrud Månsson, som bekant under omval och blef också, såsom väntadt var, vald. Det är således nu det tredje året som fröken Månsson sitter såsom stadens fullmäktige.

KAROLINA WIDERSTRÖM.

STINA QUINT,

I femte kretsen voro två kvinnliga kandidater, dr Karolina Widerström och fröken Stina Quint, uppställda, Dr Widerström, ställd på första plats på de frisinnades lista, gick äfven in såsom första namn, fröken Stina Quint valdes som sjätte på de moderatas.

Karolina Widerström är född 1856, aflade medicine licentiatexamen i Uppsala 1888, därvid tagande sin plats som vår första kvinnliga läkare. Åren 1888—89 tjänstgjorde dr Widerström som ammanuens vid Sabbatsbergs sjukhus samt vid Allmänna barnbördshuset i Stockholm. Sedan 1889 har hon praktiserat som läkare i hufvudstaden. Hennes på grund af en vidsträckt praktik särdeles kräfvande läkareverksamhet har dock icke hindrat henne från att sätta in sina krafter i det allmännas tjänst, framför allt på folkupplysningens och hälsovårdens områden. Sedan några år är hon ledamot af folkskoleöfverstyrelsen. Ordförande i Akademiskt bildade kvinnors förening, under ett år ordförande i Stockholms F. K. P. R., sedan nyåret medlem af L. K. P. R:s verkställande utskott, finner dr Widerström äfven tid för arbetet för kvinnornas speciella sträfvanen och önskemål. Med sin sällsynt klara och vakna blick, energifyllda vilja och praktiska sinne kommer dr Widerström att blifva en ovärderlig kraft i stadsfullmäktige.

Fröken Stina Quint, Folkskolans Barntidnings redaktör, ekonomidirektör i Föreningen Dagny, sedan 9 år kassaförvaltare i Stockholms F. K. P. R., måste vara väl bekant för Dagnys läsare, då vi på hennes 50-årsdag i april 1909 hade tillfälle att meddela en biografi öfver henne. Den upplysningsverksamhet hon satt i gång genom sin Barntidning, samtidigt som hon därmed beredt landsbygdens barn tillfälle till god och billig nöjesläsning, kommer alltid att stå som en betydande insats till det

allmännas bästa. Som medlem af styrelsen i Sällskapet för förädlade ungdomsnöjen har hon ytterligare tagit verksam del i arbetet för ungdomens sunda och goda utveckling. Det vore kanske ej oriktigt att förmoda, att fröken Quint inom Stockholms stadsfullmäktige skall finna tillfälle att särskildt arbeta vidare på ett område, som så starkt tagit hennes intresse i anspråk.

Utgången af valen hvad de kvinnliga kandidaterna beträffar i de återstående kretsarna är, när detta skrives, ännu icke känt. Till dato ha årets stadsfullmäktigeval i Stockholm haft till resultat en omvald och tre nyvalda kvinnliga representanter i Stockholms stadsfullmäktige.

Till Förlikningsbillens historia.

Mr Agg-Gardner, den parlamentsmedlem som åtagit sig att väcka motion om Förlikningsbillen och fordra den andra läsningen därpå den 22 mars, har nu uttalat sig om sin och billens ställning till suffragetternas fönsterkrossning.

I ett tal till sina väljare den 5 mars sade han, att han, med fästad tanke på nyss timade beklagliga händelser, blifvit ombedd att taga motionen tillbaka. Och om han hade trott, att ett återtagande kunde godtgöra det skedda eller hindra dess uppreparande, skulle han gärna ha följt rådet. Men han ansåg däremot, att ett återtagande skulle bereda misräkning åt hundratusentals laglydiga kvinnor, och därför hade han beslutat att låta saken ha sin gång.

Lord Haldane, krigsministern, har uttalat sig i samma syfte i Oxford den 9 mars. Lord Haldane sade, att han bestämdt tog afstånd från dem, som ansågo att man just nu icke borde stödja kvinnornas rösträttsrörelse. "Därför att ett fåtal kvinnor", sade han, "hänförda af en öfverdrifven nitälskan visat mod och entusiasm af samma slag som ökendervischernas, är detta icke något skäl för oss, som hysa en djup och bestämd öfvertygelse i saken, att afstå från att uttala och genomföra vår öfvertygelse. Låt oss icke bekymra oss om en flyktig och öfvergående företeelse!" Han tillade att han icke trodde, att någon allvarligt tänkande person skulle låta inverka på sig af det, som ägt rum, och att han själf skulle rösta för Förlikningsbillen, ehuru han icke ansåg den demokratisk nog. Men det var den enda reform som kunde genomföras, hvilken låg hos parlamentet, och han ville, för principens skull, hellre ha den än ingen.

Ellen Wester.

Som ett bidrag till dagens historia kan det meddelas, att mrs Pankhursts man, aflidne dr Pankhurst, var en framstående jurist, utmärkt för sin skicklighet och sitt mod. Han var mycket äldre än sin hustru och förordade K. P. R. då hon ännu var i barnkammaren. Han stödde John Stuart Mills första motion om K. P. R. i parlamentet år 1869 och verkade äfven energiskt för lagen om gift kvinnas äganderätt.

Ur Malla Silfverstolpes resejournal.

En återblick på hennes memoarer.

I.

Med saknad ha vi nu tagit afsked af Malla. Med Malla menas naturligtvis litteraturens enda med det namnet: Malla Montgomery-Silfverstolpe. Afskedet innebär, att sista delen af hennes memoarer sistlidna jul utkommit och att man således ej längre i likhet med de föregående fyra åren har att motse ett nytt band af dessa intressanta papper, med kärleksfull pietet för oss framlagda af arftagerskan till dem, memoarförfattarinnans namne, fru Malla Grandinson-Lindblad.

Genom sin ohöljda uppriktighet, sin sanningstrohet, den inblick de låta oss få först och främst i en människosjäl och ett människolif, men äfven i en lång tidsperiods själ och lif, äro dessa memoarer en enastående skatt. Detta har också enstämmigt erkänts af kritik och läsare, äfven om meningarna varit delade rörande arbetets litterära företräden. Någon stilist är ej Malla, i sin rättframma anspråkslöshet gör hon ej anspråk på att vara någon sådan, men hennes ytterst flärdfria satsbyggnad, hennes af inga förebilder påverkade språkliga formgifning är till gengäld så helt hennes egen, så konsekvent och så ursprunglig, att hennes stil väl kan sägas äga originalitetens förtjänster. Under läsningen växer man emellertid in i stilen liksom man växer in i förståendet af och kärleken till memoartecknarinnan själf, hvarför det är med nästan rördt hjärta man nu lyssnar till hennes sista ord, såsom de sista från en värderad och afhållen vän.

Ett afsked återkallar dock osökt det förgångna i ens tankar. När man vändt allra sista bladet af den sista Silfverstolpeska memoarvolymen, genomgår man ofrivilligt i minnet allt hvad verket i sin helhet skänkt, och därur formar sig en fullfärdig gestalt, visserligen ej någon idealbild, men en som står oss långt närmare: en människa af kött och blod, med ett varmt klappande hjärta och en af mångfaldiga känslöstämningar vibrerande själ.

På sin tid har i Dagny framlagts några korta drag af Malla Montgomery-Silfverstolpes historia sådan den presenterade sig i dess tvenne första delar. Den fjärläta, intagande, omsvärmade 15-åringen sågo vi förvandlas till den af hushållsplikter betungade äkta maken, hvilken jämte bördan af sin egen oroliga själ och snart sagdt oräkneliga släktingars och vänners husliga och ekonomiska bekymmer hade att dras med en kinkig, hypokondrisk, af allehanda besvärliga hugskott bekajad man, en man tagen i högen bland den stora massan af giftermålsaspiranter, hon haft att välja mellan, och som just därför inte var den bästa eller den som den väljande helst velat ha.

Men lyckligt för Malla — och väl också för honom själf — lade sig hennes David efter några år ned att dö, efterlämnande en uppriktigt sörjande änka, hvilken i det ömt omhuldade minnet af den bortgångna fann läkedom för sin sorg.

Nu först tar den egentliga historiska delen af fru Mallas lefnadssaga vid. Det är nu hon inträder i den kända rollen af härskarinna i Uppsalas och äfven vårt lands främsta vittra salong.

Hur liten affär gör likväl ej Malla själf af denna sin undantagsställning! Visste man ej af historia och tradition att hon tillerkänts en verklig betydelse som medelpunkt i en snillekrets, skulle man af hennes egna meddelanden ej fått någon föreställning därom. Visserligen snubblar man vid hvarje sida i hennes dagböcker på stora namn. Geijer är hennes intimaste vän, Atterbom, Börjesson, Böttiger, Almqvist m. fl., m. fl. hennes hvardagsgäster; Tegnér underlåter aldrig vid sina Uppsala-besök att göra öfverstinnan Silfverstolpe sin uppvaktning; af en egen ödets skickelse råkade Wallin att utandas sin sista suck i hennes sängkammare. Till högläsning och intressanta samtal samlas universitetsstadens lärda societet, både den bofasta och den mer ambulatoriska, i hennes salong; ej ett namn bland tidens mer betydande, ej en stjärna på dess vetenskapliga och litterära himmel, som ej på ett eller annat sätt kommit i kontakt med fru Silfverstolpe, för såvidt tids- och rumsförhållandena möjliggjorde sammanträffandet.

Hvilket rikt, afundsvärdt lif tycka vi, nutidens hvardagsmänniskor, vi som endast få stifta bekantskap med snillena genom vykortet i bodfönstren eller skymta dem någon gång på ett dominerande afstånd vid en jubileumsfest!

Men för Malla, som räknar umgänget med storheter till sitt dagliga bröd, verka de ingalunda imponerande. Hon kan nog beundra och se upp till dem, men den nimbus, hvaraf de omstrålas, hindrar aldrig hennes sunda, klara kvinnoblick att skönja fläckarna i solen. Det är för öfrigt ej efter adelsdiplom, vare sig bördens eller snillets, hon väger människorna. Ack, hur gärna hade hon ej afstått från alla dessa skalder, lärda och tänkare, hela den vittra areopag, som år efter år samlades kring det runda divansbordet framför hennes gröna förmakssoffa, för en enda vän! En vän, för hvilken hon var allt och som var allt för henne. Hennes ömhetssträfvande ande gick jämt på spaning efter den enda vännen, och det tragiska i stackars Mallas öde var, att hon i vänskapsväg alltid sträfvade efter det oupphinnelige. Midt upp i öfverflödet slutsummerade hon också ofta årskontot i sin minnesbok med de melankoliska orden:

”Smärta var årets början och är dess slut.”

Obestridligen hade Malla en kräsen smak i fråga om vänskap. Föremålen därför utvalde hon gärna bland blomman af tidens snilleämnen. Så intar den unge skalden-filosofen Per Ulrik Kernell en dominerande plats i hennes hjärta och dagböcker. Men denna idealyngling, så värd att älskas, så i behof af att omhuldade, gjorde sin beskyddarinna en stor sorg — han dog.

Hur ljuftva äro likväl de tårar man gjuter öfver en bortgången vän mot dem en lefvande kunna kosta en! Kernells efterträdare i Mallas hjärta ägde icke dennes blida mottaglighet. Adolf Lindblad var ett ungt lejon, som ej var lätt att tämja. Det unga lejonet, den vardande musikern, visade väl sin moderliga väninna en hän- gifven tacksamhet, men han kunde däremellan visa klor- na och i ungdomligt berserkaraseri skaka fjättrarna om han fann dem för hårdt åtstramade. Då grät Malla och kände sig olycklig.

I den bok, som heter Mallas hjärta och som nu lig- ger uppslagen för oss, skall man finna många namn tecknade, men på titelbladet detta enda: Adolf Lind- blad.

*

Slutet af del III af fru Silfverstolpes memoarer samt början af del IV upptages af en resejournal. Den resa, som där omtalas, gäller Tyskland och hade för Malla ett tredubbel ändamål: att vallfärda till Kernells graf i Erlangen, installera Adolf på hans musikaliska studiebanan samt besöka väninnan Amalia von Helvig i Berlin.

Af allra högsta intresse är det att följa denna färd, helst om man samtidigt slår upp en skildring af sam- ma resa, aflåten af en annan deltagare däri, Erik Gustaf Geijer. Men under det Geijer i stora drag delger oss sina reseintryck, utsiras Mallas med en rikedom af detal- jer. Geijer låter oss från åskådarplatsen betrakta skåde- spelets växlande scenerier; Malla för oss bakom kulisser- na och avslöjar det hemliga maskineriet. Med ett par penselstreck målar Geijer på sitt enastående liffulla och kraftiga manér det förbiskymtande landskapet och fort går det; hans ledsagarinna stannar ofta på vägen, plockar dess blommor, men ack, räknar också dess stenar och törnen. De båda reseberättelserna komplettera emellertid hvarandra på det nöjsammaste och böra njutas tillsam- mans.

Det var ett illystert sällskap, som i slutet af juni 1825 i fru Silfverstolpes resvagn kuskade genom Sverige på väg till Goethes och de stora andarnas fädernesland. Ja, man behöfver verkligen det prosaiska meddelandet, att kam- marpigan Maja Lisa utgjorde en af resföljet för att man ej skall tro att det bar direkt till de Elyseiska fälten med denna fora af berömdheter. Geijer på kuskbocken, håll- lande tömmarna (Malla yttrar sig, troligen på goda grun- der, något skeptiskt beträffande hans körskicklighet); pro- fessor Schröder, "lilla Schröder", det riksbekanta Uppsa- laoriginalet, vid hans sida; Atterbom bredvid Malla ini vagnen; på baksätet Lindblad — och Maja Lisa. "Jag förefaller mig ibland", skrifer Malla, "som gamla 'Sa- ga', resande med den historiska skolan."

Så bär det genom dag och natt, i regn och solsken, genom Östergötland, där Atterbom och Lindblad uppi- skades, genom Småland, enligt Geijer, "ett småknottrigt land, ett sammandrag af en bergkulle, en sjö, en liten gård, backig väg, getter och smålänningar", in i det feta, bokskogsrika Skåne, till Lund, Tegnérns stad, första halten på resan.

Redan under de första resestadierna utvecklade "fru Saga" de egenskaper, som något längre fram kom Geijer att för henne utfärda det gynnsamma betyget: "Hon är en förträfflig reskamrat, helt och hållet upphöjd öfver små obekvämligheter och räddhågor."

Nej, vanliga små resobehag generade ej Malla, där- till var hon en alltför van vägfäreriska både på de kung- liga svenska landsvägarna och på livets färdestigar. Den barometer, hvarefter hennes reslynne var ställd, inverka- des ej af den yttre atmosfären. Väder och vind, dåliga vägar, dåligt nattkvarter — ja, intet nattkvarter alls som den gången i Tyskland, då i brist på ett sådant natten måste tillbringas i resvagnen, Geijer slumrande i ena vagnshörnet, Malla i det andra, under det att Adolf fick inrätta sig så godt det sig göra lät på kuskstet med sina långa ben dinglande utanför i fria rymden, — såda- na småsaker satte hon sig öfver. Världigades bara Geijer, bildlikt taladt, stiga ner från sin kuskbock och vara litet konversabel, var Adolf snäll och vid godt humör, strax sken solen för Malla. Men tyvärr, ofta stod res-termome- tern i det afseendet på noll.

"Ack", kan hon också utbrista, "om Geijer vore mera meddelande och öppet vänlig, hvilken välgärning vore det ej för Adolf och mig!" — "Geijer", skrifer hon en annan gång, "är så karg att meddela sig." — "Geijer går alltid för sig själf." — "Han tänker för litet på eller vet kanske ej af huru roligt och gagneligt det är för andra att få höra honom uttala sina tankar." — Och kanske under intrycket af ett alltför långvarigt stil- latigande, faller hon rörande den om någon förbrytelse helt säkert omedvetne filosofen på kuskbocken det oblida yttran- det: "Han är just icke en nyttig reskamrat för Adolf, ty han styrker och stadfäster honom i hans arfsynder, slarf och obetänksamhet; de äro just lika däri." — Det skulle fru Anna Lisa fått höra!

Alltid ärlig och strängt sanningsenlig måste Malla dock intyga, att fastän Geijer är nästan egoist, då frågan är att göra något som ej roar honom, erkänner han se- dan och godtgör sin "balourdise" med en sådan upp- riktighet, "att man ej kan tillräkna honom den".

Men aldrig, inte ens inför sin förtrogna, dagboken, låter Malla framskymta, att hon i egenskap af välgörarin- nan — hon bestod Geijers halftva, Lindblads hela res- kostnad — hade rättmätiga anspråk på att af sina manli- ga reskamrater bemötas hänsynfullt. Med äkta kvinnlig takt och finkänslighet, med rörande anspråkslöshet begär hon endast att få skaffa vännerna en njutning och att belönas med deras uppkärlade ansikten. Som den gån- gen, då hon, de andra ovetande, i värdshusrummet, där de tagit in, låtit inbära ett piano. De musiktörstande herrarna blefvo vid åsynen af denna så länge saknade möbel utom sig af förtjusning. Geijer anoterade också denna glada händelse i sin reseberättelse:

"Hemkommen om kvällen träffade jag i mitt rum det första fortepiano jag vidrört sedan i Uppsala. Jag var törstig efter musik, och jag blygs ej att säga, grät vid mina egna melodier."

Så turade de om, Erik Gustaf och Adolf, hela afto-

nen att regalera deras åt den lyckade öfverraskningen förtjusta väninna med musik. Men hon utbrister:

"Ack, den som alltid så där obemärkt och obetackad kunde bereda godt åt andra!"

I Köpenhamn, det måste dock erkännas, sattes resemarkalkinnans långmodighet på ett väl hårdt prof. Man förstår det af resejournalens lamentationer. Herrarna synas här ha blifvit något yra i mössan af festande och firande och uppvaktande, visiter och kontraviser af skaldebröder, lärda och andra storgubbar: de glömde alldeles bort Malla. Där satt hon ensam på värdshuset med den bångstyrige Adolf, som langleddes i brist på musik och väl också af grämlse att som en skolpojke få sitta hemma med fruntimren, medan de äldre landsmännen lefde glada dagar med snillena i Kongens By. Det var för Malla en misslyckad sejour, men värst misräkningen att ej ha fått se Oehlenschläger. Den oturen — som hon skyllde på Geijer — hade hon svårt att smälta.

Lotten Dahlgren.

Om sproglig Forstaaelse.

V i nordiske Følge kjende, i saa uendelig Meget, icke hverandre, vi ane ikke hvor meget vi er istand til at gøre hverandre rigere, udvikle hverandre, der ligge aandelige Værdier — mægtige Skatte og vente paa at løftes — og Løftestangen — Kraften der skal bane Vej det er først og fremmest: den gjensidige sproglige Forstaaelse — denne som vi aldrig ret paa Alvor have forsøgt at tilegne os — det har — indtil nu — faaet blive ved den konturwise-overfladiske Forstaaelse. — Indtil nu. Men nu er en stor gennemgribende Forandring til det Bedre indtraadt, idet at den danske Lov nu har paabudt, at Undervisning i svensk Sprog, med tilhørende Examen, indføres i danske Skoler, saa at — ifølge Rektor Hoff ved Sorø Akademis Meddelelse — "ethvert Barn, som faar en Undervisning udover Folkeskolens, ikke mere kan gaa udenom svensk". Denne glædelige Reform skyldes ikke mindst Rektor Hoff's energiske, mangeaarige Arbejde for denne nordiske Kultursag, hvilken han, som Medlem af Skolekommissionen, havde sat paa sit Program.

I svenske Skoler har man med stor Sympathi modtaget denne Nyhed og man er begyndt, saa langt Tiden tillader det, at udvide Undervisningen i Forstaaelsen af dansk Talesprog.

"Dagnys" Redaktion har med aabent Blik for den mægtige Betydning, som den gjensidige Forstaaelse af vore Nabolands Sprog har for Nordens Kultur, indrømmet Plads for en ugentlig kortfattet Forklaring over nogle af de mest fremtrædende sproglige Ligheder hvilke lettest misforstaas, exempelvis Ordet "Kræfter", svensk "kræfter", hvor Lydlighed saa ofte volder Misforstaaelse. Nærmere i næste Nummer.

Alma Forsberg-Dalhoff.

Litteratur.

En butiksflicka. Af *Maria Cronstedt*. Hugo Gebers förlag, Stockholm.

Det är visserligen ett nytt författarinnenamn, som möter oss från titelbladet till denna bok. — "En butiksflicka" är likväl intet förstlingsarbete, ty redan för några år sedan debuterade *Maria Cronstedt* med en novell, "Fröken på Borgö", hvilken inom kort följdes af en till, "Under ytan", ehuru hon där dolde sig under pseudonymen *Harriet Wolmer*.

Bägge dessa tidigare arbeten vittna om en god formtalang. Och särskildt "Fröken på Borgö" äger ett fängslande behag och något af idyllens poetiska färgning, på samma gång som denna bok tydligen visar att författarinnan är i besittning af en ganska djup psykologisk blick, om hon också här ej alltid finner det rätta uttrycket för sina iakttagelser lika lätt som då hon skildrar det yttre lifvet eller ger ord åt en stämning.

Att hennes varmaste intresse tillhör dem, som genom förhållandena kommit i en skef ställning till människorna och lifvet och på hvilkas del styfbarnslotten fallit, det kan man redan här gissa sig till, huru diskret det ännu tar sig uttryck. I den nu utkomna boken har detta intresse tagit en mer bestämd form. Och man behöfver inte läsa många kapitel i "En butiksflicka" för att förstå, att *Maria Cronstedt* med denna bok lämnat den målade poetiska idyllen åt sitt öde för att helt fördjupa sig i tidens sociala spörsmål. Den modernt lagda skildringen af en fattig butiksflickas lifsöde är emellertid inte det väsentligaste i denna bok, utan är det först och sist det oäkta barnets ställning som inspirerat författarinnan. Och hvad hon i denna fråga innerst vill säga med sin bok, där *Elsa* — butiksflickan — är en af dessa ensamma, hvars sorgliga barndoms- och ungdomsår förflutit hos betalda fosterföräldrar, är först och sist ett bestämdt kraf, att "det barn, som inte far och mor vill äga, borde ha rätt att äga sig själf och att aldrig behöfva bli offer för en köpt och oäkta föräldrarätt".

Det sätt, hvarpå *Maria Cronstedt* gör sig till de föräldralösas förespråkarska, sker utan minsta högljuddhet eller posering och med en viss måttfull sans. Men hon äger därtill en innerlighet och värme i tonfallet, hvilket allt sammanlagdt gör, att man gärna lyssnar till hennes ord och får det intryck, att just såsom denna *Elsa* fått lefva sitt fattiga lif, med känsla af att på alla håll vara en handelsvara, sådan har också oftast tillvaron varit för dem, som från födelsen blifvit stämplade som "oäkta". Den kan mången gång till och med bli än hårdare, beroende på den omgifning, dit slumpen kastat dem, likaväl som det ju ibland händer, att det utackorderade barnet hos fosterföräldrarna finner en mycket ömmare omvårdnad och kommer till en sundare utveckling än hvad som skulle ha kommit på dess lott hos den egna modern.

Just emedan denna lilla butiksflicka, med sin skönhets- och lyckotörst, sina nedärfda yttre rastecken och ringa kunskaper, är en af dem, som tillhöra medelplanet,

förmår hon äfven väcka ett intresse, som inte upphör i samma ögonblick som hon på bokens sista sida lämnar sitt framtida öde i de båda slumsystrarnas räddande händer.

Genom att med sin skildring ha åstadkommit en lifvande typ, med förmåga att väcka medkänsla, har författarinnan väl också nått det hufvudsakliga syftet. Blir det återigen fråga om hennes bok äfven rent konstnärligt håller måttet, så finner man, att den i likhet med de flesta, där tendensen och de allvarliga frågorna framföras i roman- eller novellform, inte går fri från en del döda punkter, där man märker svårigheterna att sammansmälta form och innehåll.

Och den äger äfven en annan svaghet gemensam med dem liksom med mestadelen af det, som skrives om samhällsproblemen: den visar bristerna och oeffter rättigheterna men äger inga klara ord för sättet att afhjälpa dem. Här förstå vi t. ex. tydligt nog, att författarinnan vill bortskaffa de faror för barnet som ligger i utackorderingssystemet, och att dessa lifvets styfbarn åtminstone skola få rätt att äga sig själfva. Men hvad skall samhället sätta i stället? Huru skall enligt hennes tanke rättvisa ske? Därom ges ingen antydning. Det finnes väl knappast någon svårare litterär uppgift — synnerligast för den ännu ej fullfärdiga stilisten — än att skriva detta slags böcker. Att Maria Cronstedt likväl skilt sig från denna uppgift med ett så pass godt resultat har ej minst sin orsak i att hon här ofta nog funnit det rätta uttrycket. Och — om hon än emellanåt kommer med en del öfverflödiga sidor eller longörer — så begår hon inga af dessa förbrytelser mot god smak, som den sociala romanen ofta nog har att bjuda på.

M. R—M.

Fredrik den store och kvinnofrågan.

I allmänhet föreställer man sig väl knappast, att Fredrik den store hörde till kvinnoemancipationens förkämpar. Det synes nästan strida mot den bild historien ger af hans härskarnatur. Inte heller hans egna husliga förhållanden tyckas ge någon lämplig bakgrund åt uppskattningen af kvinnan. Snarare är det då i minnet af barndomshemmet, af mor och syster, af uppfostrarinna och en moderlig väninna, som man har att söka förklaringen till Fredriks uppfattning af kvinnans egenskaper och utvecklingsmöjligheter.

Det är i skriften "Bref om uppfostran" konungen redogör för sina åsikter härutinnan. Han säger där bl. a. följande: "Jag är fullkomligt upprörd öfver att man i Europa till den grad ringaktar den ena hälften af människosläktet, att man gör så oändligt litet för att utbilda dess förstånd. Den moderna uppfostran af flickorna åsyftar förnämligast att göra dem behagliga. Därför lägger man hos dem nästan endast vikt på det utvärtes tilldragande, på elegans i hållning och klädsel. Kommer därtill en smula undervisning i musik, kännedomen om

några romaner och komedier, spel och dans, så är därmed i allmänhet den kvinnliga uppfostran fulländad." Och så beskriver Fredrik hur en så uppfostrad ung kvinna tillbringar sin dag. Två à tre timmar står hon framför spegeln, eftermiddagen tillbringar hon på kafferep, kvällen på teatern, på supé eller under spel. När har hon då tid att tränga in i sig själf? Detta makliga och förvekligande lif är ägnadt att föra henne på afvägar. "Att sysselsätta människor är att förhindra dem att bli lastbara."

Sedan Fredrik sålunda kritiserat de existerande förhållandena, framlägger han sina egna fordringar. Och dessa lyda på ingenting mer eller mindre än samma bildning för de båda könen. De unga flickornas själskrafter skola utvecklas alldeles på samma sätt som gossarnas, deras omdömesförmåga skall uppöfvas, deras förstånd odlas genom läsningen af goda författare och lust att handla ädelt ingjutas hos dem. Undervisningen i kvinnliga handarbeten, musik och dans är enligt Fredriks mening endast till för nöjes skull. Hufvudsaken är att uppfostra en kvinna så, att hon sättes i stånd att i lika hög grad som mannen fylla ett familjeöfverhufvuds plikter.

Fredrik är mycket väl medveten om att han här uppställer nya principer. Han känner mycket väl till den invändningen, att kvinnan är mindre begåfvad än mannen, men han delar ej denna uppfattning. "Hvar och en af oss", säger han, "känner många kvinnor, som äro jämbördiga med mannen." Och han hänvisar till de stora regentinnor, som styrt sina stater bättre än många af sina manliga företrädare.

Midt under brinnande krig hade Fredrik mången gång gjort narr af sina kvinnliga fiender, kejsarinnorna i Österrike och Ryssland. Här ådagalägger han emellertid, hvilken vördnad han dock i grund och botten hyste för deras härskargåfvor. Men han går ännu längre och proklamerar en sats, som knappast någonsin formulerats med samma skärpa: "Genom en manligare, kraftigare uppfostran skulle kvinnokönet bli öfverlägset vårt eget."

Det är öfverflödigt att påpeka hur föga Fredrik den stores åsikter i kvinnofrågan lämpade sig för hans egen tid. Man får gå långt in på 1800-talet för att finna de första försöken att praktiskt realisera hans ideal.

S. Sbd.

(Fritt efter »Die Frauenbewegung»).

Insänd litteratur.

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: Svenska Fattigvårdsförbundets skrifter. 8. Hjälpare, Råd och anvisningar för fattigvårdsintresserade. Af *Agda Montelius*.

A. V. Carlsons Bokförlags-Aktiebolag, Stockholm: I lustgården. En sagas sanning. Af *Ode Balten*.

Annonsera i DAGNY!

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man *alltid* göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{2}$, 2:50 för $\frac{1}{3}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsavgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Ung flicka

med goda betyg från Handarbetets Vänner önskar plats i tapiseriaffär. Fina rek. finnas. Svar märkt »Handarbete», Allm. Tidningskontoret, Gefle, f. v. b.

22 års flicka, något van vid sjukvård, söker plats som hjälp och sällskap åt någon sjuklig dam eller herre, eller också att tillse och vårda små barn. Betyg finnes. Svar väntas med största tacksamhet snarast möjligt under adr. »Sjukvård», Motala Verkstad.

Enkel bättre flicka

kunnig i enkl. matlagning, bakning samt öfriga inom hemmet förefallande göromål önskar plats. Svar till »Våren 1912», Tranemo p. r.

Handarbets- lärarinna

med högre kompetens söker plats till hösten (event. vikariat) vid elementarskola, kommunal mellanskola eller seminarium. Tacksam för svar till »M. A.», Svenska Telegramb. filial, Örebro.

Plats såsom Privatsekreterare

eller annan lämplig anställning önskas för de närmaste 2—3 mån. af ung dam med mångårig vana i svensk, tysk och engelsk korrespondens, stenografi och maskinskrifning. Svar emotses tacksamt märkt »Exakt», Allm. Tidningskontoret. Gust. Adolfs torg, Stockholm.

Kontorsvan flicka

önskar plats. Äger färdighet i maskinskrifning samt är kunnig i hvarjehanda kontorsgöromål. Goda betyg finnas. Svar till »Duglig», Röke p. r.

A young English lady

staying in Sweden, would like to find a position in swedish family to talk English. Stockholm preferred. Reply »E. T.», Poste Restante, Karlstad.

22-årig landtbrukaredotter,

van vid i ett hem förekommande sysslor, äfven något matlagning, önskar komma i bildad familj, helst på landet, som husmoders hjälp. Svar till »Villig», Fjugesta, p. r.

Ung, bildad dam

af god familj, önskar lämplig samsättning i godt, bildadt hem (event. värdinna eller där husmoder är sjuklig) eller skola.

Skicklig (äfven att undervisa) i alla slags handarb., llnnesömnad, väfnad m. m. Van att leda arbetet inom ett hem. Ref.

Svar till »Duglig, 25 år», Sv. Dagbl., Stockholm.

Plats å Advokat- eller tjänstemannakontor

önskas af ung flicka med 4-årig vana å advokatbyrå. Är van vid handhafvandet af kassa, bokföring och andra förefallande göromål samt något kunnig i stenografi och maskinskrifning. Svar till »Ü. 1912», Kristianstad, p. r.

Ung bildad, infödd tyska

söker plats som sällskap och hjälp i hemmet, helst på landet. Svar märkt »Tyska», insändes till tidningskontoret, Karlavägen 6, Sthlm.

Flicka,

van vid sjukvård, önskar plats privat, helst på landet. Tacksam för svar till »E. R.», Borås, p. r.

Ung flicka

från godt hem önskar plats genast i familj, helst på landet eller i mindre stad att gå frun tillhanda inom hushållet. Sökanden, som genomgått tvenne kurser i hushållsskola samt innehaft plats, ämnar om två år utbilda sig till skolkökslärarinna och önskar dessförinnan förvärfva praktiska kunskaper i alla förekommande hushållsbestyr — är stark och frisk, ålder mellan 19 och 20 år. Svar utbedes till »Arbetsam 20», Hufvudpostkontoret p. r., Göteborg.

Flicka

med flera års vana i sjukvård, önskar plats att sköta sjuk herre eller dam, goda betyg finnas. Tacksam för svar till »Ellen», Linköping, p. r.

Ung, bildad flicka,

kunnig i sjukvård, önskar privat sjukvårdsplats. Svar till »Genast», Kalmar, p. r.

En ung bättre flicka

önskar plats i god familj att gå frun till handa samt deltaga i allt inom ett hus förekommande göromål. Svar till postadr. »Pålitlig», Ängelholm.

En frisk flicka

önskar plats. Har förut innehaft anställning i prästhus samt därefter genomgått hushållskurs. Svar inom 4 dag. till »Familjemedlem 1912», Hälsingborg, p. r.

Hush.-, Värddinneplats

önsk. 38-årig, bättre, barnl., ensamst. Änkefru m. godt sätt och uts., frisk, m. glädt hum. Kun. hems sköts., stad eller land. Små pr. Sv. »A. 1912», p. r. Karlskrona.

Hushållsvan 22 års flicka

af god familj önskar snarast plats i ordentligt hem som husmoderns hjälp och sällskap, familjemedlem. Genomgått hushållsskola, kunnig i handarbete, något kläd- och llnnesömnad. Lön önskvärd. Svar till »God hjälp» Högsby.

Ung, bättre, musikalisk flicka

önskar till våren plats som sällskap och hjälp med husliga göromål på herrgård el. finare familj i stad, mot fritt vivre el. någon lön. Kunnig i fin hand. samt något sömnad. Stort intresse för barn. Van att biträda i hushållet i hemmet. Svar till »Våren 1912», Borås, p. r.

Gebildete junge Deutsche

wünscht einen Platz zur Gesellschaft und leichter Hilfe im Haushalt in guter schwedischer Familie. Antwort unter A. B., poste restante, Örebro.

Fransyska

önskar plats nu strax eller i april, som sällskap åt ensam dam eller unga flickor. Vidare meddelar Fru Brukspatron O. Norberg, Hernösand. Riks 92.

LEDIGA PLATSER.**Vid Vänersborgs högre läroverk för kvinnlig ungdom**

blir från och med nästkommande hösttermins början lärarinneplats ledig med undervisningsskyldighet företrädesvis i fysik, kemi och matematik å högre stadiet. Kompetens: den högre. Lön och pensionsbidrag enligt lag. Ansökningshandlingar torde jämte läkarebetyg insändas till Styrelsens ordförande före den 1 april.

STYRELSEN.

Vid Sköfde Elementarläroverk för flickor

önskas från och med höstterminen 1912 en med högre kompetens utrustad lärarinna i engelska (VI—VIII), tyska (IV—VIII) och svensk historia (VII, VIII).

Lön och pensionsbidrag enligt lag.

Ansökningshandlingar jämte läkarebetyg insändas före den 1 April till

STYRELSEN.

Vid Östergötlands folkhögskola

finnes instudande sommarkurs plats för

Lärarinna

kompetent att undervisa uti konstväfnad och finare handarbeten samt svenska språket med företräde för den, som äfven kan leda sång. Vidare meddelar rektor H. Odhner, adr. Lunnevad, Sjögesta.

Vid Nora Samskola

är en ämneslärarinnebefattning i matematik, fysik och kemi ledig till ansökan senast den 1 april. Utbildning; högre kompetens. Lön och pensionsbidrag enligt lag. Sökande, som är intresserad för tekningsundervisning och villig att åtaga sig någon extra veckotimme i detta ämne (mot lagbestämd ersättning) har företräde. Ansökningshandlingar insändas till undertecknad.

Nora den 7 mars 1912.

THURE BERGSTRÖM.

Vid Trollhättans samskola

6-klassig, med realskoleexamensrätt, bli till hösten föreståndarebefattningen och två lärarinnebefattningar lediga. Undervisning företrädesvis i historia, matematik och modersmålet. Begynnelselönen för föreståndaren 3,000 kr., jämte bostad (3 rum och kök); för lärarinna lön efter lag. Ansöknings- och kompetenshandlingar (inneh. friskbetyg) med uppgift på samtliga ämnen (äfven öfningsämnen), hvari sökanden kan undervisa, insändas före 10 april till samskolans styrelse under adress *Pastor G. A. Källner, Trollhättan.*

STYRELSEN.

Gymnastiklärarinnebefattningen

vid Kristinehamns Elementarläroverk för flickor är till ansökan ledig. Lön 500 kr. Ansökningshandlingar jämte läkarebetyg insändas till Styrelsen före den 20 mars.

Vid Kristianstads elementarläroverk för flickor

äro följande platser lediga att tillträda vid instund. hösttermins början.

En ämneslärarinnebefattning med undervisningsskyldighet i matematik och naturkunnsighet, företrädesvis på det högre stadiet. Högre kompetens erforderlig. Lön enligt lag samt bidrag till pensionsavgifter.

Lärarinnebefattningen i huslig ekonomi med tjänstgöring två arbetsdagar i veckan. Lön 400 kr.

Ansökningshandlingar ställda till Styrelsen för Kristianstads elementarläroverk för flickor, insändas före den 10 april till läroverkets föreståndarinna, fröken L. Lovén.

Vid Göteborgs Högre Samskola

är för nästa läsår ledig en lärarinnebefattning med undervisningsskyldighet hufvudsakligen i geografi, biologi och svenska. Ansökningshandlingar torde före den 1 april insändas till rektor Sven Lönborg.

Befattningen som

FÖRESTÅNDARINNA

är ledig vid **Eskilstuna Elementarläroverk för flickor** att tillträdas med ingången af nästkommande läsår. Undervisningsskyldighet (föreläsningsvis) i engelska och historia. Högre kompetens erforderlig. Af löningsförmåner de i lag stadgade jämte bidrag till pensionsavgifter. Ansökningshandlingar, åtföljda af vederbörliga betyg (äfven från läkare), insändas till läroverkets styrelse före den 10 april.

Kassörska.

En pålitlig och duglig 17—20 års flicka med vacker handstil får bra framtidsplats i manufakturaffär. Ansökan med uppgift om föregående plats m. m., samt löneanspråk o. s. v. till »P. E. L.», Annonssk., Storgatan 8, Stockholm.

Ung dam,

ålder ej öfver 20 år, frisk och sund samt med nödig skolunderbyggnad, erhåller genast plats å större härvarande kontor. Svar med betygsafskrifter, fotografi och uppgift om lönepretentioner till »Duglig och energisk» under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Sthlm., f. v. b.

I godt hem

i Småland, där jungfru finnes, erhåller bildad, barnkär, enkel, hushållsvan flicka plats som medlem af familjen för att vara husmoder till hjälp med hushållsgöromål, sömnad och skötsel af barn. Fem barn finnas i ålder $\frac{1}{2}$ till 8 år. Svar med referenser, fotografi och uppgift om löneanspråk torde sändas till märke »Pålitlig», under adr. S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

För guvernant,

kompetent att undervisa 2:ne flickor på 9 och 6 år i vanliga skolämnen och musik, finnes plats att genast tillträda hos familj på landet. Betyg och lönepretentioner torde insändas till Brukspatron Bror Kjellgren, Reijmyre.

Landthushållerska,

kunnig i matlagning, bakning, syltning o. a., som förekommer i ett finare hem, får plats. Svar med betygsafskrifter, ålder och lön, märkt »Y. Herregård» under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

Kommunsjukskötersketjänsten i Mörarps socken

ledig att tillträdas den 1 maj 1912. Lön utgår med Kr. 550:— för år, bostad och bränsle, med 1 ålders-tillägg å Kr. 50:— efter 2 års tjänst. Ansökningshandlingar till tjänsten böra, åtföljda af kompetensintyg, insändas före mars månads utgång till Kommunalnämnden, Mörarp.

Ung, frisk, barnkär bättre flicka

får plats 1 april i Disponentfamilj att sköta tvänne barn 3 o. 5 års ålder. Något sykkunnig har företräde. Ben. svar åtföljdt af fotografi, löneanspråk, samt uppgift om ålder och förut innehafda platser emotses tacksamt under märke »Pålitlig» p. r. Nyköping.

Bildad, frisk, hurtig flicka,

högst 25 år, kunnig i sömnad, villig deltaga i hushållsgöromål och gärna något trädgårdsskötsel (sommarbostad skärgården), får plats i April. 3 personers hushåll, jungfru finnes. Svar med foto., rek., löneanspråk till »Kontorschef» under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

Ung Dam

säker i räkning och med god stil erhåller anställning å trävarukontor i Norrland. Svar med referenser och löneanspråk etc. till »T. S., Arbete», under adress S. Gumælii Annonssbyrå, Stockholm, f. v. b.

BILDAD FLICKA,

kunnig i massage, får plats hos äldre fru som hjälp och sällskap. Svar med ref. och pret. till »1 Juni», Allm. Tidn.-kont., Gustaf Adolfs torg, Stockholm.

GYNNA ALLTID DAGNYS**ANNONSÖRER!****Sprid Veckotidningen DAGNY!**

Deposition
Kapitalräkning } **4½ %**

Sparkasse-
räkning **4 %**

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Sprid Dagny!

Wiréns China pomada, välgörande för hårväxten.

Erhålls i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

En nyhet för dampubliken!

Monogramboken

Komponerad af B. SÖDERLING och T. ÖSTER. PRIS 1:50.

Efterfrågan på moderna monogram börjar blifva allt större. För att fylla detta behof har denna monogrambok utarbetats med moderna monogram för hvar och ens smak och lämpade för olika teknik.

AKTIEBOLAGET LJUS.

Lektioner i Linnésömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR, Stockholm.
Sibylleg. 36. R. T. 35 30. A. T. 21004.

EVA EGNÉR, Malmö.
Fersens väg 2. Tel. 4490, ev. 4083.

**Gynna Dagnys
annonsörer!**

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**

54 Drottninggatan.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgat. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Högre Lärarinneseminariet

vid

Stiftelsen Kjellbergska Flickskolan

omfattar 3 ettåriga afdelningar. De två senare åren ägnas åt specialstudier. Afgångsbetyg från seminariet medför "högre lärarinnekompetens".

För inträde i afdelning I fordras fullständigt afgångsbetyg från 8-klassig flickskola.

Afsökningar åtföljda af betygsafskrifter, frejde- och läkarebetyg torde före den 8 juni insändas till seminariets föreståndarinna, Södra Vägen 23, Göteborg. Prospekt på begäran.

Göteborg i Februari.

(Nord. A.-B. 51706)

Styrelsen.

A. B. Sturemagasinet

15 Stureplan 15.

Specialaffär för Mattor, Gardiner, Sängutstyrslar, Hemslöjdsväfnader, Duktyger, Handdukar, och Hvita väfnader m. m. m. allt till mycket låga priser.

15 Stureplan 15.

huset bredvid Apoteket Svaneu.

ASTRID AHLSTRÖM & Co.

MODEAFFÄR

18 Smålandsgatan 18, Stockholm.

(Vid Norrmalmstorg)

Rekommenderas

OBS.! Fredrika OBS.!

Bremer-Förbundets

Platsförmedling

Adr. Drottninggatan 54,

Allm. tel. 48 16. Riks tel. 27 62.

Å Fredrika Bremer-Förbundet finnas anmälda lektionsgivare, in- och utländska, hushållsbiträden af olika slag, barnfröknar, kontorsbiträden, gymnaster m. m.

Mottagningstid kl. 12—4.

**Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!**

Andrea Eneroths Handarbetsseminarium.

Af Kungl. Maj:t godkänd, högre lärarinnekurs. **Fullständigaste** och grundligaste handarbetslärarinneutbildning. **Anmälningar** till ny kurs, som börjar i sept. 1912 mottagas. Prospekt lämnas 1/2, 12—1/2, 1 och skriftligen, **Karduansmakaregatan 8 B, 1 tr.** Allm. tel. Brunkeb. 45 36. **Stockholm.** (K. R. 493.)

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Staten och kvinnans arbete inom landthushållningen. Af *Gertrud Adelborg.*

Också ett blad ur kvinnorörelsens historia. Af *Susy Silfverbrand.*

Riksdagen.

Stadsfullmäktigevalen i Stockholm.

Till Förlikningsbillens historia. Af *Ellen Wester.*

Ur Malla Silfverstolpes resejournal. Af *Lotten Dahlgren.*

Om sproglig Forstaaelse. Af *Alma Forsberg-Dalhoff.*

Maria Cronstedt: En butiksflicka. Rec. af *Maria Rieck-Müller.*

Fredrik den store och kvinnofrågan. Af *S. Sbd.*

Insänd litteratur.

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**